

Verslag informatieavond Sinnefjild Waarme Hoeke

Datum: 22 september 2025
Locatie: Doarsphus Terwispel
Aanwezig: 45- 50 personen

1.1 Inleiding

Tijdens de bewonersavond zijn met name de inwoners van Terwispel geïnformeerd over de stand van zaken rondom de planvorming voor een zonnepark met batterijopslag in de omgeving. De avond bood ruimte voor vragen, zorgen en suggesties van bewoners. Hieronder volgt een overzicht van de gestelde vragen en opmerkingen, met de bijbehorende antwoorden van Novar (oranje) en de gemeente Opsterland (groen).

1.2 Thema's en antwoorden

1.2.1 Planvorming en besluitvorming

Vraag: "We hebben het gevoel dat het project al vaststaat. Kunnen we nog meedenken? Ook kwam de brief vrij laat"

Antwoord: Er ligt nog geen concreet plan. Juist nu is er ruimte om mee te denken over thema's als landschappelijke inpassing, natuur, participatie en veiligheid. De brief is inderdaad aan de late kant verstuurd, dit kwam door de vakantieperiode.

Vraag: "Ik mis een tijdsplan"

Antwoord: Bij de ontwikkeling van een zonnepark/batterij komen veel stakeholders en aandachtspunten aan bod. Dit zorgt voor onzekerheid in de planning en de snelheid waarmee dit proces kan worden doorlopen. Er zijn een aantal stappen die we moeten doorlopen, deze kunnen parallel naast elkaar lopen:

- Principemedewerking door college B&W: afgerond
- Sinnetafel met gemeente Opsterland, Provincie Friesland, Landschapsbeheer Friesland, plaatselijk belang Terwispel en Gorredijk: locatie is vastgesteld
- Participatie
  - o Keukentafelgesprekken
  - o Informatieavond
  - o Ontwerpsessies omgeving
  - o Financiële participatie
  - o Communicatie omgeving
- Ontwerp
  - o Quicksckan Flora & Fauna: afgerond
  - o Gebiedsanalyse landschapsarchitect
  - o Ecologische vervolgonderzoeken
  - o Input ontwerpsessies omgeving
  - o Afstemming o.a. Wetterskip, Gasunie en Veiligheidsregio

- o Ontwerpsessie met gemeente Opsterland, Plaatselijk belang Terwispeel en Gorredijk, Friese Mileu Federatie & Novar
- o Ontwerp vaststellen

Vraag: “Wanneer wordt er een definitieve beslissing genomen?”

Antwoord: Op dit moment is de koers om Q4 2025/ Q1 2026 een vergunningaanvraag in te dienen. Dit is erg optimistisch. De gemeente bepaalt vervolgens de duur en voorwaarden van de vergunning.

Vraag: “Als het hele dorp bezwaar maakt, wat dan?”

Antwoord: Wij willen de nadruk leggen op inspraak vóóordat er formeel bezwaar nodig is. Novar is een commerciële projectontwikkelaar en vraagt een tijdelijke vergunning aan voor de realisatie van een zonnepark en batterij. De gemeenteraad toetst de vergunning op alle onderdelen, waaronder het participatieproces met de omgeving. De keukentafelgesprekken en informatieavond worden vroeg in het proces georganiseerd om zoveel mogelijk ruimte te bieden voor inspraak. Op die manier werken we samen aan een zorgvuldig en geaccepteerd plan. Over het geschetste scenario waarin het hele dorp bezwaar maakt, is nu geen uitspraak te doen.

Opmerking: “Een tijdelijke vergunning mag volgens het omgevingsplan maximaal 15 jaar duren.”

Antwoord: Dat klopt niet. In de voorschriften van een omgevingsvergunning kan de overheid zelf bepalen welke maximale termijn geldt. Voor zonneparken is dit geregeld in de omgevingsverordening van de provincie. In deze verordening is een specifieke termijn van 25 jaar opgenomen voor de instandhouding van een zonneveld.

1.2.2 Locatie

Vraag: “Waarom is juist deze locatie gekozen?”

Antwoord: De locatie is vastgesteld tijdens een ‘Sinnetafel’-overleg onder leiding van een onafhankelijk voorzitter. Gemeente, provincie en plaatselijke belangen waren hierbij betrokken. Het verslag van deze bijeenkomst wordt toegevoegd aan de vergunningsaanvraag.

Vraag: “Waarom geen locatie dicht bij een netstation, als de kabel dan goedkoper is?”

Antwoord: Hier hebben wij geen grondcontracten.

Vraag: “Is het Sinnetafel-onderzoek openbaar?”

Antwoord: Op dit moment nog niet. Zodra het onderdeel wordt van de vergunningaanvraag, is het openbaar.

Vraag: “Om hoeveel hectare gaat het? En is er al een invulling voor dit gebied?”

Antwoord: Het plangebied beslaat ongeveer 30 hectare. Er is op dit moment nog geen definitief ontwerp en ook geen invulling vastgesteld voor de ruimte buiten het panelenveld. De omvang en indeling van het zonneveld worden in de komende ontwerpsessies verder uitgewerkt.

Tijdens deze overleggen wordt gezocht naar een evenwichtige invulling waarin de opwek en opslag van duurzame energie, de landschappelijke inpassing en de versterking van ecologische waarden centraal staan. Daarnaast wordt, indien er belangstelling voor is, gekeken naar mogelijke recreatieve of educatieve functies binnen het gebied.

Vraag: “De pachter van het stuk gemeenteground was verrast dat zijn gepachte deel ook onder het plangebied stond. Waarom is dit niet eerst afgestemd?”

Antwoord: We staan nog aan het begin van de planvorming, en het betreffende perceel was in deze fase aangeduid als optioneel onderdeel van het plangebied. De gemeente had op dat moment nog niet volledig inzicht in het lopende pachtcontract. Zodra dit duidelijk werd, heeft de gemeente direct contact gezocht met de pachter en haar excuses aangeboden voor de ontstane verwarring. Dit punt wordt meegenomen in de verdere afstemming, zodat betrokkenen in het vervolg tijdig en volledig worden geïnformeerd.

Vraag: “Wat gebeurt er na afloop van de vergunning?”

Antwoord: Na afloop wordt het terrein teruggebracht naar de oorspronkelijke bestemming. Er worden duidelijke afspraken gemaakt over het verwijderen van de installatie en behoud van natuurwaarden.

1.2.3 Landschap en historie

Vraag: “Wat gebeurt er met het historische dijkje aan de zuidkant?”

Antwoord: De landschapsarchitect houdt rekening met historische elementen in het gebied. Dit aspect wordt meegenomen in de ontwerpsessies.

Opmerking: “Flora en fauna zijn belangrijk.”

Antwoord: Voor dit project is een Quicksan Flora en Fauna uitgevoerd. De Quicksan Flora en Fauna is uitgevoerd en vormt een deel van de input richting verdere ontwerpsessies. Voor enkele specifieke soorten is aanvullend onderzoek noodzakelijk; hiervoor is inmiddels opdracht verleend. De uitkomsten van deze onderzoeken worden meegenomen in de ontwerpsessies.

Binnen Novar vinden wij biodiversiteit op en rondom onze zonneparken van groot belang. Op onze website [Biodiversiteit zonneparken – Ecologische meerwaarde – Novar](#) is meer te lezen over dit onderwerp en hoe wij hier in onze projecten mee omgaan.

1.2.4 Batterij en veiligheid

Vraag: “Hoeveel geluid maakt de batterij?”

Antwoord: Een batterij zelf maakt geen geluid, maar de installatie eromheen – zoals het koelsysteem, de omvormers en de transformatoren – kan wel enig geluid produceren. De hoeveelheid geluid hangt af van het ontwerp, het type container, de afstand tot woningen en eventuele geluidsisolerende maatregelen, zoals een geluidsmuur.

Met behulp van akoestisch onderzoek en simulaties wordt de geluidsimpact nauwkeurig berekend. In de praktijk blijft het geluid ruim binnen de wettelijke norm die volgens de

Omgevingswet geldt: aan de buitenzijde van een woning mag het geluid niet hoger zijn dan 50 decibel.

Vraag: “Hoe zit het met de brandveiligheid van de batterij-installatie (EOS)?”

Antwoord: Lithium-ion is momenteel de meest gebruikte batterijtechnologie in elektrische auto's en telefoons. Dit vanwege hun hoge energiedichtheid, langere levensduur en relatief lichte gewicht. Ontbranding van lithium-ion batterijen is al zeer zeldzaam. Voor grootschalige opslag maken we echter gebruik van het lithium-ijzerfosfaat type (LFP). Deze technologie heeft een ontbrandingspunt dat vele malen hoger ligt, waardoor spontane ontbranding eigenlijk uit te sluiten valt. Zeker bij professioneel beheer van de installatie.

Daarnaast worden er meerdere veiligheidsmaatregelen genomen. Zo wordt voldoende afstand gehouden tussen de installatie en de omgeving, en wordt de opstelling ontworpen volgens de richtlijnen van de Publicatiereeks Gevaarlijke Stoffen (PGS 37-1). Deze richtlijn beschrijft hoe elektriciteitsopslagsystemen veilig kunnen worden geplaatst en beheerd. Ook houdt Novar rekening met veiligheidsadviezen van het RIVM en de lokale veiligheidsregio. Vanaf 2025 wordt de PGS 37-1 bovendien verplicht gesteld via het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal), onderdeel van de nieuwe Omgevingswet. Op deze manier wordt gezorgd voor een veilige en betrouwbare installatie, die voldoet aan alle huidige en toekomstige wettelijke eisen.

Vraag: “Waarom realiseren jullie geen buurtbatterij in plaats van een zonnepark met batterij? Wij kunnen onze zelf opgewekte energie soms niet kwijt.”

Antwoord: Een buurtbatterij en een batterij bij een zonnepark hebben elk een andere functie binnen het energiesysteem. Een buurtbatterij is bedoeld om huishoudens te helpen hun lokaal opgewekte energie beter te benutten. Deze batterijen staan op het laagspanningsnet en zijn dus geschikt voor gebruik op wijk- of dorpsniveau. De batterij bij een zonnepark werkt op het middenspanningsnet en is bedoeld om grote hoeveelheden stroom van het zonnepark tijdelijk op te slaan. Zo kan die energie later worden gebruikt, op momenten dat er meer vraag is, zonder het elektriciteitsnet te overbelasten.

Antwoord: Beide systemen vullen elkaar aan, maar hebben verschillende doelen en schaalgroottes. Een buurtbatterij kan dus helpen om lokaal opgewekte energie beter te gebruiken, terwijl de batterij bij het zonnepark juist bijdraagt aan de regionale netbalans en de integratie van duurzame energie op grotere schaal. Vanuit de gemeente nodigen wij u van harte uit om dit soort initiatieven te melden bij ons.

Vraag: “Worden de batterijen gemaakt met materialen uit conflictgebieden of kinderarbeid, zoals kobalt, nikkel of lithium?”

Antwoord: De batterij die bij dit project wordt toegepast is een lithium-ijzerfosfaatbatterij (LFP). Dit type batterij biedt veel voordelen ten opzichte van andere lithiumbatterijen, zoals NMC-batterijen (nikkel-mangaan-kobalt). Een LFP-batterij bevat geen kobalt of andere giftige, zware metalen die vaak in conflictgebieden worden gewonnen. Daarmee wordt het risico op kinderarbeid of onethische mijnbouwpraktijken sterk beperkt. Daarnaast volgen wij de ontwikkelingen van nieuwe batterijtechnologieën op de voet, zoals natrium-ionbatterijen (gemaakt zonder schaarse metalen) en flow- of solid-state

batterijen, die op termijn nog duurzamer en efficiënter kunnen zijn. Zodra deze technieken op grote schaal beschikbaar zijn, kunnen ze ook worden toegepast bij zonneparken.

Antwoord:

1.2.5 Energie(net) en duurzaamheid

Vraag: “Worden we door dit park energieneutraal?”

Antwoord: Nee, dit zonneveld wordt niet aan één dorp toegerekend. De gemeentelijke ambitie is om in 2035 energieneutraal te zijn. Het zonneveld levert hieraan een bijdrage, maar de totale dorpen zijn daarmee nog niet energieneutraal.

Vraag: “Waarom geen biogascentrale of kleine windmolens?”

Antwoord: De energietransitie vraagt om meerdere duurzame bronnen. Een biogascentrale en een zonnepark sluiten elkaar niet uit. Het zal beide nodig zijn. Als er een initiatief ontstaat voor een biogascentrale zal de gemeente beoordelen of een centrale op de genoemde plek ruimtelijk inpasbaar is.

De opbrengst van molens en panelen is afhankelijk van de weersomstandigheden (windsnelheid, zon, bewolking, temperatuur). Wij rekenen daarom met kengetallen. Kleine erfmolens hebben een veel lagere opbrengst (± 30 MWh per molen) dan een hectare zonnepanelen bij Oost-West opstelling (1.425 MWh) of een Zuid opstelling (1.140 MWh).

Vraag: “Gemeente geeft aan van het gas af te willen, maar over welk gas hebben we het dan?”

Antwoord: We bouwen het gebruik van aardgas af, dit is geen duurzame energiebron. Groengas is wel een duurzame energiebron. Dan kan het gaan over biogas, waterstofgas of andere duurzame gassen.

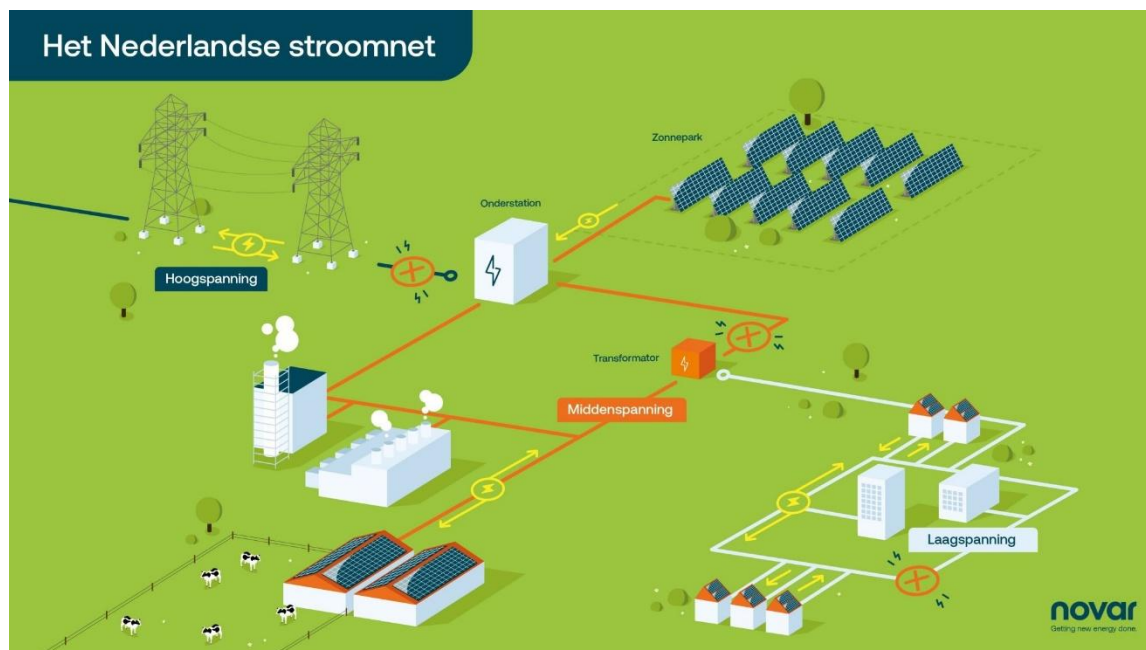
Vraag: “Waarom zijn er nog meer zonneparken nodig? Er is toch al genoeg stroomopwekking en soms zelfs overproductie?”

Antwoord: Hoewel er op zonnige dagen tijdelijk sprake kan zijn van overproductie, neemt de vraag naar elektriciteit de komende jaren sterk toe. Dat komt onder andere door de elektrificatie van vervoer, verwarming (warmtepompen) en de ontwikkeling van groene waterstof. Zonneparken blijven daarom nodig om te voldoen aan de groeiende energievraag. Door het combineren van zonne-energie met batterijopslag kan de opgewekte stroom tijdelijk worden opgeslagen. Zo voorkomen we verspilling, kunnen we energie gebruiken op momenten dat er meer vraag is, en dragen we bij aan een stabiel en toekomstbestendig energienet

Vraag: “Heeft het zonnepark effect op de zonnepanelen die op onze daken liggen? Er is toch sprake van netcongestie?”

Antwoord: Nee, de zonnepanelen op de daken zijn aangesloten op het laagspanningsnet. Zonneparken worden aangesloten op het middenspanningsnet. Zonneparken worden zo aangesloten dat ze het bestaande elektriciteitsnet niet zwaarder belasten. Met een batterij erbij kan de opgewekte stroom tijdelijk worden opgeslagen, waardoor het net juist ontlast wordt. Zowel het zonnepark als de batterij werken volgens afspraken met de netbeheerder. Bijvoorbeeld door alleen op afgesproken tijden stroom te leveren of juist

even niet. We dragen verplicht bij aan maatregelen die helpen om drukte op het net te verminderen.

1.2.6 Financiën

Vraag: “Komt er een mogelijkheid voor bewoners om financieel mee te doen, bijvoorbeeld via obligaties? En om welk bedrag gaat het dan?”

Antwoord: Of er daadwerkelijk een obligatieregeling wordt aangeboden, is op dit moment nog niet zeker. De mogelijke komst en invulling van zo’n regeling is onderdeel van de aanstaande gesprekken tussen Novar en de gemeente. Tijdens deze gesprekken worden verdere afspraken gemaakt over financiële participatie: op welke manier bewoners en lokale partijen kunnen meedoen en welk model daarvoor het meest geschikt is. Zodra hierover meer duidelijkheid is, wordt dit openbaar gecommuniceerd richting de omgeving. Bewoners die hierover willen meedenken, kunnen zich melden bij Plaatselijk Belang Terwispel of een e-mail sturen naar sinnefjildwaarmehoeke@novar.nl.

Vraag: “Wat is Novar? Hebben jullie een buitenlandse investeerder?”

Antwoord: Novar is een Nederlandse ontwikkelaar van duurzame energiesystemen. Het bedrijf is klein begonnen met het realiseren zonneparken in Nederland (destijds nog Solarfields). De oprichters van Solarfields en inmiddels Novar zijn nog steeds actief als eigenaren van Novar.

Inmiddels werkt Novar samen met een Nederlandse investeerder, wat nodig is om de ontwikkeling en financiering van grote duurzame energieprojecten mogelijk te maken. Deze samenwerking zorgt ervoor dat projecten – zoals zonneparken, batterijen en andere groene energiesystemen – op een professionele, betrouwbare en toekomstbestendige manier kunnen worden gerealiseerd.